

זמני כניסת ויציאת השבת

ירושלים	4:56	6:13	6:49
בני ברק	5:14	6:13	6:48
חיפה	5:04	6:13	6:49
באר שבע	5:07	6:14	6:50
ניו יורק	5:27	6:27	6:58
לונדון	5:19	6:28	6:51

שבת

עלון שבועי להנחלת נועם כבוד השבת וקדושתה

שבת זכור

מהשבת לפורים

משבת זו, מגיעים אנו היישר אל שמחת הפורים, שמחה שמלווה אותנו כעם מזה כאלפיים שנה, ותלווה אותנו לתמיד גם אחרי הגאולה השלמה במהרה בימינו.

ידוע לכל אחד המעלה העצומה של חג הפורים, עד שהספרים הקדושים כולם מבארים את המובא בשם האר"י ז"ל, שחג הפורים אף גדול יותר במעלתו מיום הכפורים, כפי המרומו בשמו של יום הכיפורים שהוא "כפורים" – כמו פורים. אך עם זאת עלינו לזכור, שבפועל לא הותר לנו לזלזל חלילה וחס בשום צורה שהוא במושהו מקדושת השבת בשביל הפורים שעומד בפתח.

כך הדין ברור, שאסור להכין את המגילה לצורך הלילה בשבת, שהרי אסור בשבת להכין שום דבר ליום חול. ודאי שלא להתעסק בתחפושות או בדברי חולין אחרים לקראת הפורים.

מה שכן, יכולים בהחלט, להכין בשבת הכנה רוחנית נאותה לקראת היום המיוחד כל כך, שיעבור עלינו בשמחה אמיתית ובאורה ויקר.

ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר

פשוטם של דברים, לפרש את שני המדרשים הללו בכוונה אחת:

אכן, שתי הזכירות הללו סותרות את האחד בתכלית הסתירה, שכן אם אדם צריך הוא תמיד לזכור את הקדושה, כיצד ניתן לצוות עליו בו זמנית לזכור את הטומאה? הרי זכירה אחת סותרת בתכלית את הזכירה השניה! זה מה ששאלו בני ישראל את משה רבינו.

השיב להם משה רבינו: מראש אין שתי הזכירות האלו שוות במהותם, בזכירת הקדושה המצוה היא להשתעשע בזכירה זו, להוסיף בה טעם ותיאבון, לחכות ולצפות לה. לעומת זאת, זכירת הטומאה באה רק להזכיר לנו כמה מר הוא הדבר, מספיק שניה אחת של זכירה כדי לזכור לתקופה ארוכה את המיאוס והרוע של הטומאה. נכון, בשניהם נאמר לשון שווה של זכירה, אך כמה עצום המרחק ביניהם. זה על שולחן מלא, וזה על שולחן ריק.

זכירת עמלק, די לה פעם אחת בשנה, כדי שנוזכר לשנה שלמה את הריחוק העצום שצריכים אנחנו להתרחק מהרוע ולמאוס בה. הצד הנגדי הוא זכירת השבת, לזכור כל יום ויום את יום השבת, למנות לה את הימים, ובערב שבת למנות לה את השעות, לחכות עליה שתבוא, לכבד אותה ולהשתעשע בה.

דברי המדרש הזה בשבעים פנים לתורה, ולא כאן המסגרת להביא את עשרות הביאורים השונים שנאמרו בדברי המדרש. אך בכל זאת, ננסה להבין משהו, בפשוטם של דברים.

נוסיף עוד דבר, אם במדרש זה ראינו כי היה איזה מקום לחשוב על השוואה בין שני הזכירות הללו, הרי שבמקום אחר בדברי חז"ל מוצאים אנחנו כי היה מקום להבין כי יש איזה סתירה בין שני זכירות אלו.

כך הם דברי חז"ל בפרקי דרבי אליעזר (פרק מד): אמרו לו ישראל, משה רבינו כתוב אחד אומר 'זכור את אשר עשה לך עמלק, וכתוב אחד אומר 'זכור את יום השבת לקדשו', היאך יתקיימו שניהם? זה זכור וזה זכור! אמר להם משה, לא דומה כוס של קודניטון [=יין משובה] לכוס של חומץ, זה כוס וזה כוס, זכור לשמור ולקדש את יום השבת שנאמר 'זכור את יום השבת לקדשו, וזה זכור להשמיד ולהכרית את כל זרעו של עמלק, שנאמר 'זכור את אשר עשה לך עמלק וכשתבוא לארץ לא תשכח'.

וגם על זה תמהו גדולי תבל, מה התקשו בני ישראל בטענה שיש איזה סתירה בין שני זכירות אלו? למה אין שניהם יכולים להתקיים?

נאמר בקצרה את יסוד הדברים המבוארים בספרי האחרונים המבארים על פי

שבת זכור, שתי זכירות לה. הזכירה הראשונה היא המצווה שהצטוונו בהר סיני: 'זכור את יום השבת לקדשו'. והזכירה השניה, אותה אנחנו קוראים בשבת זו: 'זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים'.

אין שום קשר לכאורה בין השנים, שום מכנה משותף בין שתי הזכירות לא קיים, מה הקשר בין זכירת הקדושה לזכירת הטומאה, איזה דבר משותף יכול להיות בין הזכירות הללו?

אך להפתעתנו, בדברי חז"ל במדרש תנחומא (פרשת כי תצא) מוצאים אנחנו כי קיים איזשהו מכנה משותף ביניהם עד שהמדרש טורח להסביר שאין הם דומים זה לזה: "כאן כתיב זכור ובשבת כתיב זכור, שניהם שוין?! אף על פי שכתוב בשבת זכור ובעמלק זכור אינן שוין וכו', השבת לקדשו, לכבדו במאכל ובמשתה ובכסות נקיה, ובעמלק כתיב זכור את אשר עשה לך עמלק, על מה אתה זוכרו על שולחן ריקה שנאמר תמחה את זכר עמלק מתחת השמים".

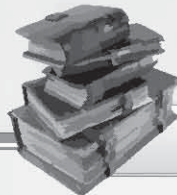
ואנו עומדים ותוהים, איך היה אפשרות לומר ששניהם שוין? מה המדרש צריך להאריך ולהסביר שיש חילוק ביניהם, וכי בגלל שבשניהם נאמרה המילה 'זכור', היה מקום להשוות ביניהם? לא אנו אלו שעומדים ותוהים, גדולי הדורות טרחו לבאר את

לשון חכמים

בדבר מנהגו לקבל שבת ב' שעות קודם הלילה [=היינו ב' שעות קודם צאת הכוכבים לשיטת רבינו תם, שהוא כארבעים דקות קודם השקיעה הנראית, ראה מגן אברהם רסא, ט], הנה ודאי יפה עושה, וכל המוסיף יוסיפו לו ברכה מן השמים וכל הזריו הרי זה משובח, אך מה שהיה מנהגו להתפלל מנחה אחר כך, זה לא יאות עביד כאשר הרגיש בעצמו, אך מה שנהג לאחר מכן להתפלל מנחה אחר חצות, יפה עושה, ואל יניח מנהגו, אף שלא יתפלל מנחה עם הציבור, וכבוד שבת קודם.

שו"ת האלף לך שלמה לרבי שלמה קלוגר אורח חיים סימן קיב

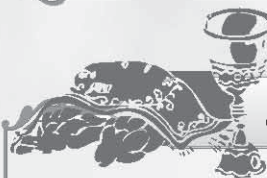

פניני הלכה

שאלה: זוגות נשואים הבאים להתארח אצל הוריהם, ומייחדים להם חדר לשינה ושהות, אך אוכלים ומשתמשים שאר התשמישים יחד עם כל בני הבית, היכן ידליקו נרות שבת? **תשובה:** מעיקר הדין, יש לאורחים להדליק את הנרות בברכה בחדר המיוחד להם, אף שאין זה מקום האכילה שלהם. ואם מדליקים בחדר שבו אוכלים, שיש בו נרות של בעלת הבית, ויש בו גם אור ממערכת החשמל, קרוב הדבר להיות ברכה לבטלה חס וחלילה. ויש שכתבו, שיכולים לכבות את אור החשמל בשעת ההדלקה, ובכך יוצאים ידי חובת הדלקה. עצה נוספת להנצל מחשש ברכה לבטלה, לעשות נרות גדולים יותר מהנרות של בעלת הבית, שיכבו לאחר הנרות שהדליקה בעלת הבית. וידליקו את הנר במקום אחר בחדר ממה שהדליקה בעלת הבית. ומכל מקום, הדרך המובחרת לצאת מכל חשש הוא להדליק עם ברכה בחדר המיוחד להם, באופן שייהנו מהאור בשעות בחדר לאחר הדלקת הנרות עד שמתחיל להחשיך או לאחר הסעודה. וטוב שידליקו קודם שמדליקה בעלת הבית את נרות הבית.

מקורות: שושולחן ערוך רסג, יד; מגן אברהם שם, טו בשם השל"ה; שולחן ערוך הרב שם, ט וטו; תהלה לדוד שם, ז; שולחן שלמה סעיף יג; מנחת יצחק י, כ; באר משה א, יד; ה, קיג-ד; ו, סד; ח, סו.

דין זה מצוי ביותר, ויש בזה מנהגים שונים, וכל אחד יעשה כמנהגו. ומכל מקום הבאנו את עיקרי הדברים המבוארים בפוסקים, שבזמנינו קשה לברך על ריבוי אורה מהנרות, כיון שיש ריבוי אור בלאו הכי, ובמיוחד כשיש להם חדר מיוחד שיתכן שהוא מחייב ברכה בפני עצמו. באופן שאין מייחדים להם חדר לשינה, יש לעשות שאלת חכם איך לנהוג בהדלקת הנרות.

אמרת השבת

בא אדם לפני האדמו"ר רבי ברוך מוה"ניץ (אמרי ברוך) זצ"ל, והתלונן בפניו שגובר אצלו השכחה. אמר לו האדמו"ר שיעסוק בהלכות שבת, שזה סגולה לחזק את הזיכרון, כפי שאומרים בפיוט 'כל מקדש', 'זכרו תורת משה במצות שבת גרוסה', כלומר שאם רוצים לזכור את תורת משה, יש לגרוס את הלכות מצוות השבת.

בספר 'אהבת חיים' כתב לפרש לפי זה את המדרש (פרשת כי תצא), 'כתיב זכור את יום השבת לקדשו וכתוב זכור את אשר עשה לך עמלק, זה לקדשו ולענגו, וזה לאבדו ולמחקו'. והיינו, שעל ידי שתזכור את יום השבת לקדשו ולענגו, ותעסוק בקיום מצוות השבת, זה יועיל לסגולה לזכרון ושלא לשכוח, וממילא יוכל לקיים את דין זכרון מחיית עמלק כראוי.

אהבת חיים מועדים, לפרשת זכור את ד

פרשת השבת

שָׁבַעַת יָמִים יִלְבָּשׁם הַכֹּהֵן תְּחַתִּיו מִבְּגָיו אֲשֶׁר יָבֵא אֵל אֱהֵל מוֹעֵד לְשֵׁרֵת בִּקְדָשׁ (כ"ט, ב)
שָׁבַעַת יָמִים תִּכְפֹּר עַל הַמִּזְבֵּחַ וְקִדְשָׁתְךָ אֶתוֹ וְהָיָה הַמִּזְבֵּחַ קֹדֶשׁ קִדְשֵׁי קִדְשֵׁי
כָּל הַנֶּגַע בַּמִּזְבֵּחַ יִקְדָּשׁ (כ"ט, ג)

אמרו חז"ל (משנת רבי אליעזר פרשה כ): "גדולה היא השבת, שאין התנוק נמול עד שתעבור עליו השבת תחלה, מפני כבודה, שנאמר 'זבן שמנת ימים ימול לכם'. גדולה היא השבת, שאין קרבן קרב עד שתעבור עליו השבת, שנאמר 'ביום השמיני תתנו לוי'. גדולה שבת, שאין כהן גדול נכנס לעבודה אחר משיחתו עד שתעבור עליו השבת, שנאמר 'שבעת ימים ילבשם הכהן'. גדולה היא השבת, שאין המזבח עצמו כשר לעבודה אחר משיחתו עד שתעבור עליו השבת, שנאמר 'שבעת ימים תכפר על המזבח'."

וטעם כל דברים אלו, פירש בספר 'מוסר המשנה', לפי שהשבת היא משפיעה את כל ההשפעות, גם את ההשפעות הרוחניות, לפיכך כל דבר אינו ראוי למצוה ולברכה, עד שיעבור עליו שבת. משום כך גם אין הכהן ראוי לעבודה, ואין המזבח ראוי לכפרה, אלא אחר שהתקדשו בקדושת השבת.

הוסיף עוד וכתב, שמדברים אלו יש להוכיח גם על חשיבות רגע קטן של השבת, שכן אם קטן נולד בסוף יום השבת רגע קטן קודם בין השמשות, ימולו אותו בשבת בבוקר מיד אחר זריחת החמה, אף שלא עברה עליו שבת שלמה. ללמדנו, כמה קדושה משפיעה כל רגע של שבת.

מוסר המשנה, פתיחה למסכת שבת אות ו

מעשה לשבת

החסידות שניצחה את עמלק

היה שהרב בעצמו ילך ויסייע לעבודת הביצורים, שהרי הלכה ערוכה היא שבפיקוח נפש פותחים בגדולים. כאשר ראה הרב עם מי יש לו עסק, אמר למפקד, שכדאי שיעזבו את הבחור הזה לנפשו...

כשאביו הגדול התמקם באמריקה, קרא הוא לבנו לרדת אליו ולהיות לו לעזר בהקמת הממלכה הבאבובאית מחדש, ואכן מיד נרתם כולו לעזרת אביו בתקומת ממלכת באבוב המעטירה. כל ימיו היה מוסר לצעירי הצאן, עובדות שעוד זכה לחוות בצל זקינו הקדוש ובחברת עובדי ה' הגדולים שהקיפוהו, ותבע מהצעירים להמשיך דרך זו לדורות הבאים, כך ניצחו הם את העמלק הנאצי שרצה להכחיד את הכל.

בהודמנות סיפר, כי פעם נפל לאחד מחסידי זקינו, הכובע הנאה של שבת, והתלכלך ברפש וטיט. אותו חסיד ידע שאסור לנקות את הכובע בשבת, אך התבייש מעט בהילוכו עם הכובע מלוכלך. ראה זאת ה"קדושת ציון" ואמר לו: בנוהג שבעולם, שחיילי הצבא חובשים לראשם כובע שחקוק עליו סמל המלכות, ואף אתה כובעך מוכיח עליך שאתה מלגיונו של מלך מלכי המלכים, שהרי רשום על כובעך "שבת קודש" שהוא אות מלכות שמים.

בוה פירש האדמו"ר רבי נפתלי צבי את הפסוק "אך את שבתותי תשמורו כי אות היא ביני וביניכם לדורותיכם לדעת כי אני ד' מקדשכם", אך הוא מלשון מיעוט, שגם אם אירע לאדם דבר מה שגורם לו בושה והיסרון בכבוד השבת, ישמור את השבת, כי דבר זה הוא אות של כבוד שהוא מצבאו של הקדוש ברוך הוא.

הקדושת ציון מבאבוב הי"ד כשעל ברכיו נכדו האדמו"ר רבי נפתלי צבי מבאבוב זצ"ל ולשמאלו בנו האדמו"ר רבי שלמה מבאבוב זצ"ל

במצור ובמצוק, והנה לפתע עובר לפניו סויר צבאי. כשרואים הם את הבחור הצעיר הולך ברחובות, עוצרים הם את רכבם, ותובעים מהבחור להצטרף אליהם למאמץ המלחמתי.

הבחור נחרד כולו מעצם המחשבה לחלל את השבת, והודיע להם חד משמעית שאינו מצטרף אליהם ויהי מה. כשראה אותו המפקד בסירובו, אמר לו שזמן זה הוא פיקוח נפש, ואפילו רבנים מורים שמותר לחלל שבת לצורך ביצורי ההגנה, ותיכף ומיד התלווה אליו לביתו של רב שכונה מקומי, שאכן הורה לבחור הצעיר שזהו זמן של פיקוח נפש ומותר לחלל את השבת לצורך ביצורי ההגנה.

הבחור שכבר למד פרק בהלכות שבת, הגיב לאותו רב ואמר שאם אכן זה מצב של פיקוח נפש, הרי שמן הראוי

ביום שישי, י"ג באדר, מציינים בחסידות באבוב, את יום ההילולא החמישי, של האדמו"ר מבאבוב הגאון הצדיק רבי נפתלי צבי הלברשטאם זצוק"ל.

האדמו"ר זצ"ל, היה נכדו הגדול של ה"קדושת ציון" מבאבוב זצוק"ל, שהיה מהמנהיגים הבולטים במנהיגי היהדות במדינת גאליציה, טרם פרוץ השואה האיזמה שהכחידה בין היתר גם את רוב מנין ובנין של חסידי באבוב, יחד עם רבם ומאורם הגדול והקדוש, ה' יקום דמם.

בניסי נסים, ניצל מהשואה הנוראה, בנו הגדול של ה"קדושת ציון" מו שלימים הוכר בכל העולם כאחד מגדולי הדור וממנהיגי בחסד עליון, הלא הוא האדמו"ר רבי שלמה מבאבוב ז"ע, שבמסירות נפש התרומם מעפרות המלחמה האיזמה, וקומם מחדש דור של חסידים ואנשי מעשה. זאת על אף שהוא עצמו חווה על בשרו את מאורעות העמלק של דורנו, שגמר אומר להכחיד את שארית זכרו של העם היהודי חס וחלילה. את רוב משפחתו איבד באותה תקופה מרה, אב ואם, אחים ואחיות, רעיה וילדים, יחד עם המון תלמידים וידידים שכבר התחנכו לאורו הגדול בצילו של אביו הקדוש.

באורח מופלא, ניצל יחד עם האב הגדול, בנו הגדול רבי נפתלי צבי, שהיה בחור צעיר באותם ימים, ובדרך לא דרך התגלגל לארץ הקודש, שם שקד על תלמודו כמשך מספר שנים כנער בודד וגלמוד בחברה ייחודית של עובדי ה' בירושלים עיר הקדוש.

באותם ימים ששהה בארץ ישראל, הלך פעם לתומו ברחובות ירושלים שהיתה נתונה באותם ימים

דבריהם הם זכרונם

מן הפני מנחם מגור רבי פנחס מנחם אלטר זיע"א - ט"ז אדר תשנ"ו

להלן קטע קצר של דברים אקטואליים במיוחד מתוך דרשה אותה נשא הפני מנחם זצ"ל בעת פתיחת זמן קיץ תשנ"א ב"ש"ית שפת אמת' בעודו מכהן באותם ימים בתפקיד ראש הישיבה, וכה היו דבריו הקדושים:

בגמרא (מגילה יג, ב) אמרו, שלא היה מי שידע לומר לשון הרע על עם ישראל כמו המן, כשאמר לאחשוורוש שאין לו מהיהודים כל תועלת, שכל השנה טוענים הם "שה"י פה". ופירש רש"י, שתמיד אומרים הם "שבת היום, פסח היום, ואנו אסורים במלאכה". ותמיהו המפרשים, למה נקט דווקא שבת ופסח, הרי יש עוד הרבה חגים ומועדים לעם ישראל? ובכלל, הרי טענות כאלו כלפי היהודים טוענים כל הגוים, ומה המיוחד בהמן?

אמר הפני מנחם, ששמע בילדותו לתרץ בשם הרב הקדוש מבארדיטשוב, שהמן לא הסתפק בטענה שהיהודים תמיד יש להם חגים וזמנים שונים, אלא התחכם לטעון שהיהודים תמיד עסוקים בהכנות לאותם זמנים מיוחדים.

בוה בולטים במיוחד שבת ופסח, שכן יהודים מתכוונים לשבת כבר מיום ראשון. וכך גם לפסח, מתחילים בהכנות זמן רב קודם ביאת החג, כבר בפורים מתחילים הם להתכונן לפסח ולנקות כל מקום, ועוד הרבה קודם לכן כבר מתחילים להכין את המאכלים המיוחדים לפסח.

זהו הכוונה שלא היה מי שידע לדבר לשון הרע כמו המן, שכן המן רצה לעקור את השורשים העמוקים של כלל ישראל, שעיקרם מבוסס על ההכנות וההשתוקקות למצוה.

בדברים אלו עורר הפני מנחם את תלמידיו אהוביו, להשקיע יותר ויותר בהכנה לשבת, כשסיים את דבריו באמרו "אף שלכולם השבת משפיעה, אבל לאלו שמשקיעים בהכנה לשבת כל השבוע, בוודאי שהרגשת השבת אצלם היא עילאית ביותר".

מן הפני מנחם זיע"א

גדולים צדיקים

דברי תורה לפורים ובמעלת צדיקי הדורות
מכ"ק האדמו"ר רבי נפתלי צבי מבאבוב וצוק"ל
מוגש לקוראי "שמחון" ליום ההילולא י"ב אדר

שנו רבותינו במסכת מגילה (יג, ב) על הפסוק 'הפיל פור הוא הגורל' (אסתר ג, ז), "תנא, כיון שנפל פור בחדש אדר שמח שמחה גדולה, אמר נפל לי פור בירח שמת בו משה. ולא היה יודע שבשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד". וכפי פשוטם של דברים, הדבר קצת קשה, שהמון ידע רק את יום פטירתו של משה רבינו, ולא ידע שהוא גם יום לידתו. ועוד יש לדקדק, ואם באמת הוא גם יום לידת משה, הרי סוף כל סוף לאחר מכן מת בו משה, ונעשה בו מזל רע לישראל, ומה בכך שבתחילה היה זה מזל טוב לישראל.

ויתכן לומר, כי ידוע מה שכתב בספר יערות דבש (ח"א הרוש ט"ו) שיש שני מיני צדיקים בעולם; האחד - הם הצדיקים אשר בבואם אל עולם האמת הם נפרדים מהתחוננים, ואינם מחוברים אליהם להשפיע להם עוד, אלא הולכים ומתעלים בעולמות העליונים להנות מזיו השכינה. ויש צדיקים - אשר גם אחר הסתלקותם לגנוי מרומים הרי הם קשורים ודבוקים בתחוננים, להשפיע לתלמידיהם שפע קודש כאשר היו משפיעים בחייהם.

והנה אצל משה רבינו מצאנו אשר בעת חיים חיותו, היה רועה נאמן לעדת ישראל, ולא עסק בצרכי עצמו, אלא היה כולו בטל ומבוטל עבור בני ישראל, ומסר כל לבו ונפשו ומאודו עבור כלל ישראל. וכנגד מעלה נפלאה זו שהיתה בו במשה רבינו אנו אומרים בתפילת יום השבת 'שמח משה במנת חלקו', ללמדנו שכאשר ירד משה רבינו מן ההר אל העם - כלומר: כאשר ירד ממדרגתו הגבוהה שהיה בהר, לא עשה זאת בעל-כרחו ובאונס, אלא שמח שמחה גדולה לתת חלקו ודרגתו לטובת ישראל. והוה 'שמח משה' - שמח משה רבינו, 'במנת חלקו' - בעת נתינת חלקו והשגותיו ומדרגותיו לטובת ישראל.

ויש לומר, שבחינה זו של טובת-עין לבני ישראל נותרה גם אחרי פטירתו של משה רבינו. ובוה אפשר לפרש את הכתוב (במדבר לא, ז) "נקום את נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמך". ולכאורה יש לדקדק על הלשון 'אחר תאסף אל עמך', שאם היתה הכוונה שינקום את נקמת בני ישראל ואחר כך יאסף אל עמיו היה צריך לומר 'ואחר תאסף אל עמך'. אך אפשר לומר שהכוונה היא, שהקב"ה ציוה למשה רבינו לנקום את נקמת בני ישראל גם אחר פטירתו מן העולם, והוה 'נקום נקמת בני' וגו' אחר תאסף אל עמך' - גם אחר פטירתך מן העולם תנקום בכל הדורות את נקמת בני ישראל מאת הרשעים העומדים עלינו לכלותינו.

ובכך יתבאר מאמר הגמרא במסכת מגילה, כיון שנפל הפור בחדש אדר שמח המן שמחה גדולה, מחמת שאיתרע מזלם של ישראל ובו בחדש נפטר משה רבינו, אבל לא ידע מכך שבו ביום חזר ונולד בעולם העליון, ונולדו בו כחות חדשים ביתר-שאת להשפיע ישועות לעם ישראל, וכמו שאמרו חז"ל (חולין י:): 'אמר ר' חמא בר חנינא, גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייתן'. וממילא הרי הוא ממשיך לעמוד בפרץ להתפלל עבור בני ישראל בכל דור ודור, ולהיות להם לישראל לעזר ולמושיע בכל עת צרה וצוקה.

הלכות פורים

א. התקינו חכמים, לצום בי"ג אדר. צום זה הוא לזכר הצום שהתענו עם ישראל ביום המלחמה שלחמו בימי מרדכי ואסתר, ולזכור שה' עונה לעמו ישראל בעת צרתם כששבים אליו.

ב. בשנה זו שחל י"ג באדר בשבת, ואין מתענים בשבת, ואין ראוי להקדים את התענית ליום שישו כדי שלא ינסו לשבת שהם מעוניים, לפיכך מקדימים את התענית ליום חמישי י"א באדר.

ג. כל בר ובת מצוה צריכים להתענות ביום זה, אך צום זה קל יותר מיתר הצומות, שהחולים ומעוברות ויולדות אין מתענים בו, וכן אדם שיש לו כאב שהתענית גורמת לו צער, אין מתענה.

ד. כשיש ברית מילה ביום תענית אסתר מוקדם, האב והמוהל והסנדק אינם צריכים לצום כלל, ואת סעודת הברית לשאר האנשים עורכים בלילה. אמנם יש הנוהגים שעורכים את סעודת הברית ביום התענית לכל המשתתפים בברית, וכל המשתתפים בסעודה ישלימו את התענית למחרת ביום שישו.

ה. בתפילות התענית אומרים "עננו" כמו ביתר הצומות, וקוראים קריאת "ויחל" בשחרית ובמנחה. הנוהגים לומר "אבינו מלכנו" בצומות, אומרים אותה השנה אף במנחה.

ו. כתב בספר "קב הישר", שראוי לומר ביום תענית אסתר, את הפרק "למצנח על אילת השחר" (תהלים פרק כב), שהוא הפרק אותו אמרה אסתר קודם שנפלה לפני אחשוורוש להתחנן על עמה. וכתב שכל המתפלל תפילה זו מעומק לבו, בוודאי יענה בכל משאלותיו.

ז. נוהגים שלפני תפילת המנחה או לאחריה, נותן כל אחד שלוש מטבעות של חצי המטבע של אותה מדינה (בישראל, שלוש חצאי ₪), ונהגו לתת גם עבור הנשים והקטנים, ומי שנתנו עבורו פעם אחת שוב אין פוסקים לתת עבורו. ויש נוהגים לתת כשיעור שויות 10 גרם כסף, שהוא כשיעור מחצית השקל.

ח. בשבת קודש זו, מצוה על כל אחד לשמוע מספר תורה כשר את קריאת פרשת זכור. ונחלקו הדעות אם גם נשים מצוות במצוה זו. וצריך כל אחד לשמוע את כל הקריאה מהקורא בספר התורה, ולכן יש להזהר שלא להרעיש בעוד שהקורא קורא את הקריאה.

ט. בשבת קודש אסור להכין שום דבר לצורך חג הפורים, ואין להכין את המגילה לקריאה בשבת, לפיכך אין להביא את המגילה לבית הכנסת כשעדיין שבת, מלבד אם מעיינים בה מבעוד יום. ובוודאי שאין לטלטל כלים המרעישים בשבת, שהם מוקצה.

י. רצוי לאחר מעט את תפילת ערבית במוצאי שבת, כדי שיוכלו להכין את המגילה במוצאי שבת. וראוי להתפלל במקום שיש ריבוי עם, שברוב עם הדרת מלך.

יא. מתפילת ערבית מוסיפים בכל התפילות ובברכת המזון את הזכרת "על הנסים". המוסיפים את סעודה שלישית לתוך הלילה, ואוכלים פת לאחר צאת הכוכבים יזכרו אף הם "על הנסים".

יב. מיד לאחר תפילת שמונה עשרה אומרים קדיש "תתקבל", והבעל קורא מברך שלוש ברכות וקורא את המגילה ומוציא את כל הציבור ידי חובה בברכות ובמגילה. וכל איש ואשה מגיל בר ובת מצוה צריכים לשמוע כל תיבה מקריאת המגילה. החסיר משמיעת תיבה אחת, ישלים אותה בפיו עד למקום בו אוחז הבעל קורא.

יג. לאחר קריאת המגילה והברכה שלאחריה, אומרים הציבור "ויהי נועם" ולאחריה אומר החזן קדיש שלם, ויש אומרים קדיש תתקבל.

יד. יש קהילות שאחרי תפילת העמידה וחצי קדיש, אומרים "ויהי נועם", ומברכים על הנר, ואחר כך קוראים את המגילה, ואומרים "ואתה קדוש" וקדיש תתקבל.

טו. בירושלים, במוצאי שבת מתפללים תפילה רגילה, וכל הלכות הפורים נוהגים ביום ב'.

זמני עלות השחר ושקיעת החמה ליום תענית אסתר

הערה: עלות השחר הוא זמן תחילת הצום, וזמן זה מחושב לפי 90 דקות קודם הנץ החמה.	ירושלים ת"א	חיפה	ניו יורק	לונדון
עלות השחר	4:41	4:43	5:24	5:59
שקיעת החמה	5:38	5:35	5:41	6:15

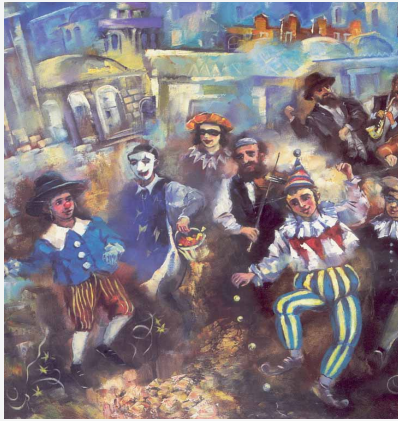
לפי המנהגים השונים בפרט בין שקיעת החמה לצאת הכוכבים.

יְלָדֵי הַשַּׁבָּת

יְלָדִים יְקָרִים:

בְּוִדְאֵי יוֹדְעִים אַתֶּם, שְׂמֹגְלַת אֶסְתֵּר, יַחַד עִם הַיְיֹוֹתָהּ מְסַפֶּרֶת אֶת הַסְּפֹר הַמְּפֹלֵא שֶׁל הַנֶּסֶם הַגְּדוֹל שֶׁל פּוֹרִים, הִיא מְכִילָה בְּתוֹכָהּ הַרְבֵּה דְבָרִים נִסְתָּרִים וּרְמִזִּים, כְּפִי הַיְדוּעַ שְׂאֵפִילוֹ שֵׁם ה' לֹא מְזַכֵּר בְּמִגְלָה בְּפִרוּשׁ, אֲלָא רַק בְּרְמִזּוֹ.

בְּסֵפֶר 'מְלֵא הָעוֹמֵר' אוֹתוֹ חֵבֵר אֶחָד מְגִדְלֵי הַדּוֹרוֹת הָלֵא הוּא הַמְּהַרְא"ל צִינִץ, כְּתֵב לְפָרֵשׁ אֶת הַפֶּסוּק 'בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי כְּטוֹב לֵב הַמְּלֶךְ בַּיּוֹם, לְפִי הַמְּבֹאֵר בְּדְבָרֵי חֲז"ל, שְׂאוֹתוֹ יוֹם שְׁבִיעִי הִיָּה יוֹם הַשַּׁבָּת, וְגַם יְדוּעַ

שְׂבָבֵל מְקוֹם שְׂמִזְכֵּר בְּמִגְלָה 'הַמְּלֶךְ' בְּלִי פְרוּט, הַפְּנִיָּה לְמִלְפֹּנֵי שֶׁל עוֹלָם הוּא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכֵן הוּא פְרוּשׁ הַפֶּסוּק: 'בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי - שַׁבָּת קוֹדֵשׁ, כְּטוֹב לֵב הַמְּלֶךְ' - הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, 'בַּיּוֹם' - בְּקְדוּשׁ שְׁעוֹשִׂים בְּגִי יִשְׂרָאֵל עַל הַיּוֹם.

כְּלוֹמֵר, הַנֶּסֶם הַמְּפֹלֵא שֶׁל פּוֹרִים, בָּא עַל יְדֵי כֵן שִׁהִיָּה לְקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נַחַת רוּחַ מִהַקְּדוּשׁ עַל הַיּוֹם שְׁעוֹשִׂים בְּגִי יִשְׂרָאֵל בְּכַנְיִסַּת הַשַּׁבָּת, וּמְכַאֵן הַתְּחִילָה לְהַתְּגַלְגֵּל הַיְשׁוּעָה עַל יְדֵי הַרְיָגְתָּהּ שֶׁל וְשִׁתֵּי בְּאוֹתוֹ יוֹם, וּכְתוֹצֵאָה מְכֵן הַגִּיעָה אֶסְתֵּר לְאַחַשְׁוֵרֶשׁ שֶׁהִיא זוֹ שְׂסַפְלָה בְּסוֹפּוֹ שֶׁל דְבָר אֶת מוֹיְמֹתוֹ שֶׁל הַמֶּן הַרְשָׁע.

וְגַם אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְזַכּוֹת לְנִסִּים וְנִפְלְאוֹת, כְּשֶׁנִּקְדַּשׁ אֶת הַשַּׁבָּת בְּכַנְיִסַּתָּהּ כְּפִי הַרְאוּיָהּ לָהּ.

שַׁבָּת שְׁלוֹם.

משל ונמשל

זכור את אשר עשה לך עמלק, כאן כתיב זכור ובשבת כתיב זכור שניהם שוין, אמר שלמה (קהלת ב, טו) 'ואמרתי אני בלבי כמקרה הכסיל גם אני יקרני ולמה חכמתי אני אז יותר ואמרתי כי אין זכרון לחכם עם הכסיל לעולם', אף על פי שכתוב בשבת זכור ובעמלק זכור אינן שוין, אמר שלמה כמקרה הכסיל גם אני יקרני.

משל למה הדבר דומה? למלך שעשה סעודה וזימן את האורחים נכנס הקערה לפניו מלא כל טוב אמר: זכור פלוני אוהבי. משקינח את הקערה אמר: זכור פלוני שונאי. אמרו לו אוהביו: את זה הזכרת ואת זה הזכרת. אמר להם: לזה הזכרתי על קערה מלא כל טוב, ולזה הזכרתי על קערה ריקם.

הנמשל: כך השבת כתוב בה 'זכור את יום השבת לקדשו' ולכבדו במאכל ובמשתה ובכסות נקייה, ובעמלק כתוב 'זכור את אשר עשה לך עמלק' על מה אתה זוכרו על שולחן ריקה שנאמר תמחה את זכר עמלק מתחת השמים.

מדרש תנחומא פרשת כי תצא

יכולה היא שתרחם

זכות הפצת הגליון

תעמוד לרפואתו השלימה והמהירה של

הילד משה יעקב בן יונה

בתוך שאר חולי ישראל

מסייעים להפיץ את אור השבת ורואים ישועות

גדולה זכות השבת להגן בעד התומכים והמסייעים ברפואת, ישועות,

פרנסה, וכל מיילי דמיטב.

לתרומות והקדשות, לזכות ולע"ג, וכן לפרסום בעלון: 052-7636030

ישמחו

מופץ בדואר אלקטרוני בכל קצוות תבל.

לזיכוי הרבים נא הדפיסו

והפיצו בין מכריכם!

לקבלת הגליון בכל שבוע,

ולהערות הצעות ותרומות

yismechu@yismechu.com